مجله اقتصادی - ماهنامه بررسی مسائل و سیاست‌های اقتصادی
شماره ٤ و ٥، تیر و مرداد ١٣٩١، صفحات ١٨٠- ١٧١

گزارش

نگاهی به اقدامات انجام شده پیرامون ایران‌کد و الزامات قانونی آن

دفتر تحقیقات و سیاست‌های بخش‌های تولیدی

ذبیح‌اله نجف‌پور[1]

بدون تردید وجود کالای قاچاق و تقلبی در اکثر نقاط دنیا یکی از مشکلات اساسی در عرصه اقتصاد محسوب می‌شود که از یک سو سلامت و امنیت مصرف‌کنندگان را به خطر می‌اندازد و از سوی دیگر موجب سلب انگیزه تولیدکنندگان واقعی شده و تولید داخلی را تهدید می‌کند. از این رو شناخت اطلاعات پایه زنجیره تأمین کالا و امکان ردیابی آن برای فروشندگان و مصرف‌کنندگان یک ضرورت می‌باشد.

نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالاها و خدمات (ایران‌کد) در ایران با این رویکرد تدوین و طراحی شده است. به علاوه، کاهش هزینه‌های مبادله و زمینه‌سازی برای توسعه روش‌های نوین تجارت از نتایج دیگر این نظام می‌باشد. به همین جهت ایران کد یکی از پروژه‌های تعریف شده در فرایند اصلاح نظام توزیع کالاها و خدمات به عنوان یکی از محورهای طرح تحول اقتصادی می‌باشد.

براساس تعریف، ایران کد یا نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالاها و خدمات، نظامی است که اطلاعات پایه زنجیره تأمین را تحت کنترل درآورده و به عناصر مختلف عرضه می‌نماید. این نظام در پی ایجاد زبان مشترک میان عرضه‌کنندگان کالا و خدمات، مشتریان و بطور کلی عوامل درگیر در حوزه کالا و خدمات در سطح ملی است. ایران‌کد با تولیدات، ابزارها و تسهیلاتی که در اختیار کاربران خود قرار می‌دهد بستری برای تسهیل مدیریت کالا و خدمات فراهم نموده و ارائه جزئیات کالاها در سطح لازم را برای کاربران میسر می‌سازد.

۱. رئیس گروه شورای اقتصاد. njf1354@yahoo.com

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

جنبه‌های قانونی ایران‌کد

هیأت محترم وزیران در مصوبه شماره ۱۱۶۲۲۵/ت ۳۵۸۱۸ هـ مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۸، وزارت بازرگانی (وزارت صنعت، معدن و تجارت) را موظف نموده است که نسبت به ایجاد و توسعه نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات اقدام نماید. به علاوه تأکید شده است که وزارتخانه‌های صنایع و معادن، امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور و گمرک) دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، جهاد کشاورزی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، بانک مرکزی و مؤسسات و مراکز وابسته به آنها نظیر مؤسسه استاندارد و مرکز آمار ایران و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط نیز موظف به همکاری در جهت ایجاد و گسترش نظام مذکور می‌باشند.

به منظور اجرایی‌شدن نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات و تهیه آیین‌نامه اجرایی آن، کارگروهی مرکب از وزرای صنعت، معدن و تجارت (رئیس)، امور اقتصادی و دارایی، جهاد کشاورزی، تعاون سابق، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و رئیس‌کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تشکیل شد که آیین‌نامه اجرایی نظام مذکور نیز در اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۶ به تصویب اعضای این کارگروه رسید.

براساس تعریفی که در این آیین‌نامه آمده نظام مذکور نظامی است که اطلاعات پایه زنجیره تأمین در حوزه کالاها و خدمات را تحت کنترل درآورده و به عناصر مختلف عرضه می‌نماید. در این نظام با استفاده از رویه‌ها، استانداردها و به ویژه ابزار خبره طبقه‌بندی و کدگذاری کالاها و خدمات زبان مشترک و مفاهیم همسانی در سطح ملی ایجاد شده و کلیه اطلاعات اعتباری کالاها و خدمات از قبیل مراجع عرضه‌کننده، مشخصات فنی، استانداردهای ملی و بین‌المللی و... ثبت، ذخیره، ساماندهی و توزیع می‌گردد.

در این آیین‌نامه آمده است که کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی تولیدکننده یا عرضه‌کننده کالاها و خدمات موظفند نسبت به طبقه‌بندی و دریافت شناسه ملی برای کالاها ظرف ۱۲ ماه و برای خدمات ظرف ۱۸ ماه پس از مهلت آگاه‌سازی اقدام نمایند.

همچنین، تأکید شده است که به منظور اجرای نظام مذکور کلیه دستگاه‌های دولتی موظفند از ابتدای سال ۱۳۸۸ خریدهای بزرگ و متوسط خود را با قید شناسه ملی انجام دهند و علاوه بر آن وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است (۲۴) ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه به هنگام ثبت سفارش، اعطاء تسهیلات و مشوق‌های صادراتی، صدور تأییدیه و تمدید کارت بازرگانی، ارائه خدمات خود را منوط به ارائه شناسه ملی مربوطه و تأیید شده در درگاه اطلاع‌رسانی از سوی واحد متقاضی نماید.

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

به علاوه، مطابق مفاده ماده (۱۰) آیین‌نامه اجرایی نظام توزیع کالاها و خدمات، شرکت‌های پخش صرفاً مجاز به پخش و توزیع کالاهای دارای کد ملی کالا (ایران‌کد) می‌باشند و هرگونه توزیع کالا در گروه‌های مختلف کالایی بدون ایران‌کد تخلف تلقی می‌شود و مشمول قانون تعزیرات حکومتی می‌باشد.

شایان ذکر است که طرح شماره‌گذاری کالا و خدمات ایران (ایران‌کد) به عنوان یکی از مهم‌ترین طرح‌های زیرساختی مؤثر در تنظیم بازار شبکه توزیع کالا و تجارت الکترونیک کشور، پنجم تیرماه ۱۳۸۷ توسط ریاست محترم جمهوری و وزیر بازرگانی سابق و سایر مقامات ارشد کشور مورد بهره‌برداری قرار گرفته است.

یادآوری می‌گردد که در قانون برنامه پنجم توسعه نیز گسترش نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالاها و خدمات مورد توجه ویژه قرار گرفته است، به‌طوری‌که در بند (ج) ماده (۱۰۱) این قانون، عنوان شده است که به منظور تنظیم مناسب بازار، افزایش سطح رقابت، ارتقاء بهره‌وری شبکه توزیع و شفاف‌سازی فرایند توزیع کالا و خدمات دولت می‌تواند نسبت به توسعه نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات ایران (ایران‌کد) به منظور ایجاد نظام منسجم و یکپارچه برای تبادل اطلاعات مربوط به کالاها و خدمات اقدام و کلیه عرضه‌کنندگان کالا و خدمات را مکلف به اخذ و روزآمد کردن این شناسه (کد) و دستگاه‌های اجرایی ذیربط را موظف به استفاده از آن نماید.

مزایای داشتن ایران‌کد

- ایجاد زبان مشترک در شناسایی کالا و تسهیل ارتباط در سطح بنگاه‌های اقتصادی و بازار
- کاهش هزینه‌های تولید، خرید، حمل و نقل، انبارداری، بازاریابی، فروش
- بسترسازی برای حضور در عرصه تجارت الکترونیک
- معرفی و شناسایی منابع ساخت و توزیع کالا
- ایجاد قابلیت ارتباط با سیستم‌های کدینگ بین‌المللی
- امکان توزیع گسترده برای تولیدکنندگان و توزیع‌کنندگان
- زمینه‌سازی برای معرفی و تبلیغ گسترده منطقه‌ای و جهانی کالاها
- افزایش بهره‌وری سازمان‌ها
- فراهم نمودن امکان ورود کالاهای کشور به بازارهای هدف غیرقابل دسترس
- جلوگیری از تقلب در تولید، فروش و تجارت کالاها
- زمینه‌سازی جهت تحقق حقوق مصرف‌کننده
- جلوگیری از قاچاق کالاها با شناسایی کالاهای مجاز از غیرمجاز
- حذف واسطه‌ها و کاهش هزینه مبادله

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

بطور کلی، ایران‌کد با اهدافی نظیر کمک به شکل‌گیری بازار شفاف، روان و کارامد، ایجاد امکان عرضه مستقیم کالا، تحقق تأمین حداکثر نیازها از منابع داخلی و حل معضل تقلب و قاچاق کالا در کشور اجرا می‌شود.

شناخت فنی ایران‌کد

ایران‌کد از ۱۶ رقم و ۳ بخش تشکیل شده است که از سمت چپ به راست بخش اول هفت رقم بوده و بیانگر آن است که محصول مورد نظر از چه نوعی است و به چه گروهی از انواع محصولات در نظام طبقه‌بندی کالا تعلق دارد و در واقع نشان‌دهنده ساختار فنی محصول می‌باشد. پنج رقم بعد نشان‌دهنده کد عضویت ارائه‌کننده محصول است که در کل کشور منحصر به فرد می‌باشد و در بخش سوم که ۴ رقم است، مشخصات موردنظر عرضه‌کننده برای توصیف محصول نظیر نوع بسته‌بندی، وزن، قیمت، تاریخ تولید و انقضاء و سایر جزئیات کالا صورت می‌پذیرد.با این فرایند ایران‌کد یک استاندارد شناسایی، توصیف و نام‌گذاری کالا را در سطح ملی ایجاد کرده و توسعه می‌دهد.

کاربرد ایران‌کد

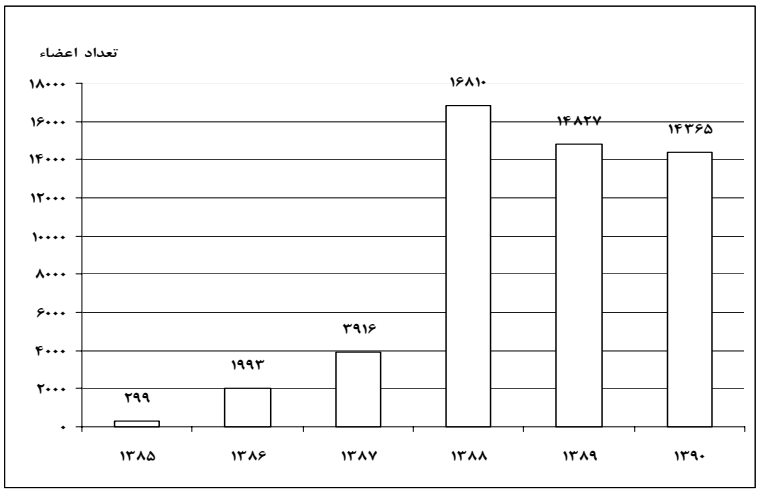
در نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالاها وخدمات؛ استانداردها، راهنما، ساختار طبقه‌بندی، ابزارها، دستورالعمل‌ها و کمک‌های فنی که وزارت صنعت، معدن و تجارت فراهم کرده است در اختیار واحدهای تولیدی و توزیعی کالا و خدمات قرارداده می شود تا برای طبقه‌بندی و کدگذاری محصولات خود اقدام و اطلاعات پایه آنها را بصورت هماهنگ و استاندارد تولید کنند.

اطلاعات تولیدشده بر روی پرتال ملی اطلاع‌رسانی کالاها و خدمات کشور قرار می‌گیرد و از آن طریق انتشار می‌یابد تا تمام استفاده‌کنندگان از اطلاعات اعم از خریداران کالا و خدمات، پژوهشگران و واحدهای دولتی و دیگر ذینفعان بتوانند با سادگی و سهولت از طریق اینترنت به آنها دسترسی داشته باشند و بهره‌داری نمایند. به علاوه، طرح دیتاماتریس ایران‌کد نیز یکی از پروژه‌های مکمل طراحی شده برای ترویج اطلاعات کالاها مبتنی بر استاندارد ایران‌کد در داخل کشور می‌باشد. در این طرح از نماد دوبعدی دیتاماتریس نصب شده بر روی کالا برای مشاهده کاتالوگ الکترونیکی کالا بر روی مرورگر تلفن همراه استفاده می‌شود. به کمک این طرح تنها با یک تلفن همراه دوربین‌دار می‌توان به پرتال اطلاع‌رسانی ایران‌کد و بانک اطلاعات کالا دسترسی پیدا کرد. با توجه به این زیرساخت طرح شبنم یا سامانه شبکه نظارت مردمی در وزارت صنعت، معدن و تجارت طراحی شده است که در واقع ضریب نفوذ بازرسی و کنترل کالاهای قاچاق و غیرمجاز را از طریق نظارت‌های مردمی گسترش می‌دهد.

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

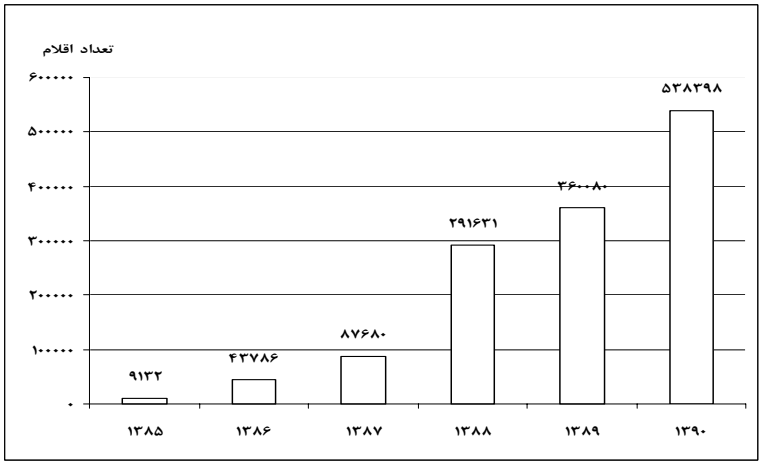
تعداد اعضاء و اقلام مشمول ایران‌کد

فرایند پیاده‌سازی و عضو نمودن عرضه‌کنندگان در ایران‌کد از طریق ۴۷ نمایندگی فعال مرکز ملی شماره‌گذاری کالا و خدمات ایران در سطح کشور انجام می‌پذیرد. تاکنون نزدیک به ۵۹/۸ هزار عرضه‌کننده به عضویت ایران کد درآمده‌اند و در حدود ۱/۷میلیون کالا مشمول ایران‌کد شده و کد برای آنها صادر شده است. نمودارهای (۱) و (۲) روند عضویت عرضه‌کنندگان کالا در ایران‌کد و تعداد کد صادر شده برای کالاها در هر سال را از سال ۱۳۸۵ تا پایان سال ۱۳۹۰ نشان می‌دهد.

مأخذ: مرکز ملی شماره‌گذاری کالا و خدمات ایران.

نمودار ۱. تعداد اعضاء مشمول ایران‌کد

م

مأخذ: مرکز ملی شماره‌گذاری کالا و خدمات ایران.

نمودار ۲. تعداد اقلام مشمول ایران کد

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

در بخش خدمات نیز طراحی و راه‌اندازی سیستم ایران‌کد انجام شده و حدود ۷۰۰ مؤسسه بصورت آزمایشی تاکنون به عضویت آن درآمده‌اند.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

ایران کد یا نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالاها و خدمات توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت به موجب مصوبه شماره ۱۱۶۲۲۵/ت۳۵۸۱۸ هـ مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۸ هیأت محترم وزیران ایجاد شده و هدف آن تسهیل امور تجاری و کمک به ساماندهی نظام توزیع کالاها و خدمات از طریق ایجاد بستر اطلاعاتی و زبان مشترک می‌باشد. ایران‌کد از طریق کاهش قاچاق کالاها و حذف کالاهای تقلبی در عرصه اقتصادی کشور باعث ساماندهی بازار کالاها و خدمات می‌شود. به علاوه استفاده از این سامانه موجبات کاهش هزینه‌های مبادله، کاهش هزینه‌های تولید، افزایش اطمینان مصرف‌کننده، ممانعت از گران‌فروشی، توسعه تجارت الکترونیکی و گسترش تجارت خارجی را فراهم می‌سازد. لذا وجود ایران‌کد و لزوم استفاده از آن گامی مهم در راستای توسعه اقتصادی کشور محسوب می‌شود.

منابع

آیین‌نامه اجرایی نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات.

قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران.

گزارش عملکرد مرکز ملی شماره‌گذاری کالا و خدمات ایران تا پایان تیرماه ۱۳۹۱ .

مصوبه شماره ۱۱۶۲۲۵/ ت ۳۵۸۱۸ هـ مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۸ هیأت‌وزیران.

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

پیوست ۱. مصوبه شماره ۱۱۶۲۲۵/ت۳۵۸۱۸ه مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۸ هیأت محترم وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۲ بنا به پیشنهاد شماره ۱/۲۱۰۹۰ مورخ ۱۳۸۵/۷/۱۰ وزارت بازرگانی و با استناد به اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۷۹) قانون تجارت الکترونیکی – مصوب ۱۳۸۲- تصویب نمود:

۱. وزارت بازرگانی موظف است نسبت به ایجاد و توسعه نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات (شامل تأمین و توسعه بستر اطلاعاتی زنجیره تأمین ملی کالا، استانداردها، روش‌ها، ابزار و دستورالعمل‌های طبقه‌بندی و کدگذاری کالا جهت دستیابی به زبان مشترک ملی کالا و اطلاعات پایگاه مرکزی داده‌ها و نیز تأمین سازوکار لازم برای طبقه‌بندی و کدگذاری خدمات برای رسیدن به درگاه (پورتال) اطلاع‌رسانی ملی کالا و خدمات) اقدام نموده و هر شش‌ماه یکبار گزارش پیشرفت ایجاد و توسعه نظام یادشده را به هیأت وزیران ارائه دهد.

۲. وزارتخانه‌های صنایع و معادن، امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور و گمرک جمهوری اسلامی ایران)، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، جهاد کشاورزی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مؤسسات و مراکز وابسته آنها (نظیر مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مرکز آمار ایران) و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط موظف به همکاری در جهت ایجاد و گسترش نظام مذکور می‌باشند.

۳. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است اعتبار مورد نیاز برای اجرای این تصویب‌نامه را سالانه در لوایح بودجه کل کشور منظور نماید.

۴. به منظور اجرایی نمودن نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات و تهیه آیین‌نامه اجرایی آن، کارگروهی مرکب از وزرای بازرگانی (رئیس)، امور اقتصادی و دارایی، جهاد کشاورزی، صنایع و معادن، تعاون، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تشکیل شود.

۵. اختیارات هیأت وزیران مندرج در ماده (۷۹) قانون تجارت الکترونیکی – مصوب ۱۳۸۲- درخصوص تصویب آیین‌نامه یاد شده به وزرای عضو کارگروه مذکور تفویض می‌شود.

۶. ملاک تصمیم‌گیری درخصوص اختیار یادشده موافقت اکثر وزیران عضو کارگروه مذکور است و مصوبات آن در صورت تأیید رئیس‌جمهور و با رعایت ماده (۸) آیین‌نامه داخلی هیأت دولت قابل صدور است.

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

پیوست ۲. آیین‌نامه اجرایی نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات

ماده (۱) در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط بکار می‌روند:

الف) نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات: نظامی است که اطلاعات پایه زنجیره تأمین در حوزه کالاها و خدمات را تحت کنترل درآورده و به عناصر مختلف عرضه می‌نماید. در این نظام با استفاده از رویه‌ها، استانداردها و به ویژه ابزار خبره طبقه‌بندی و کدگذاری کالاها و خدمات، زبان مشترک و مفاهیم همسانی در سطح ملی ایجاد شده و کلیه اطلاعات اعتباری کالاها و خدمات از قبیل مراجع عرضه‌کننده، مشخصات فنی، استانداردهای ملی و بین‌المللی و ... ثبت، ذخیره، ساماندهی و توزیع می‌گردد.

نظام ملی طبقه‌بندی و خدمات شناسه کالا و خدمات در این آیین‌نامه تحت‌عنوان "نظام" اطلاق می‌گردد.

ب) ساختار طبقه‌بندی ملی: نظام، دارای یک ساختار طبقه‌بندی است که توسط وزارت بازرگانی ایجاد و جهت استفاده عموم در دسترس قرار می‌گیرد. این ساختار براساس ماهیت کالاها و خدمات، آنها را دسته‌بندی نموده و سازگار با شرایط کشور می‌باشد.

ج) بستر اطلاعاتی: فضای اطلاعاتی مجهز به حافظه اجتماعی و مفاهیم مشترک است که جریان اطلاعات چندسطحی را برقرار و تبادل الکترونیکی داده‌ها در درون و بیرون سازمان‌ها را میسر می‌سازد. این بستر زیرساخت طراحی پایگاه‌های اطلاعاتی قرار می‌گیرد تا قابلیت تعامل بین سیستم‌های رایانه‌ای در سازمان‌های مختلف افزایش یابد.

د) استانداردها: منظور استانداردهای ملی طبقه‌بندی، نام‌گذاری و تعیین شناسه کالا و خدمات است که توسط وزارت بازرگانی طراحی، تعریف و نگهداری گردیده و توسعه می‌یابند.

ه) اطلاعات پایه: در تمام زنجیره‌های تأمین، دو دسته اطلاعات وجود دارند. دسته اول، اطلاعات پایه بوده که خارج از محیط هر یک از سازمان‌ها تولید می‌گردند و بین تمام عناصر زنجیره تأمین مشترک می‌باشند. دسته دوم اطلاعات عملیاتی هستند که وابسته به محیط بوده و عمدتاً آمارهایی از قبیل میزان تولید، میزان واردات، میزان صادرات و ... را شامل می‌گردند. نظام مذکور با اطلاعات پایه سروکار دارد و به ساماندهی، تعیین استانداردها، تولید، ذخیره‌سازی و انتشار این دسته از اطلاعات می‌پردازد.

و) درگاه یا پرتال اطلاع‌رسانی ملی کالا و خدمات: که در این آیین‌نامه درگاه اطلاع‌رسانی نامیده می‌شود، درگاهی اینترنتی است که تبادل اطلاعات پایه مربوط به کالاها و خدمات در زنجیره تأمین (شامل مراجع عرضه‌کننده، نام و شناسه ملی، مشخصات فنی و امثال آنها) از طریق آن انجام گردیده

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

و اطلاعات پایه مربوط به کالاها و خدمات از طریق آن در قالب پایگاه‌های اطلاعاتی مناسب ساماندهی و توزیع می‌شود.

ماده (۲) هدف این آیین‌نامه عبارت است از تشریح چگونگی اجرایی نمودن نظام و مشخص نمودن چارچوب کلی و وظایف دستگاه‌های اجرایی در آن.

ماده (۳) دامنه شمول مواد این آیین‌نامه، کلیه کالاها، خدمات و اشخاص حقیقی یا حقوقی تولیدکننده یا عرضه‌کننده آنهاست. اولویت پذیرش با بنگاه‌های تولیدی و عرضه‌کنندگان دارای شخصیت حقوقی است.

تبصره: واحدهای خرده‌فروشی که کالا و خدمات را مستقیماً به مصرف‌کننده نهایی می‌رسانند مشمول این آیین‌نامه نیستند.

ماده (۴) وزارت بازرگانی به عنوان مجری نظام، مکلف است ظرف مدت ۹ ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، ساختار طبقه‌بندی ملی کالا و استانداردهای لازم را برای صدور شناسه ملی برای تمام کالاها فراهم نماید در مورد خدمات مهلت زمانی ۱۲ ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه خواهد بود. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مسئول تأمین منابع مصوب اجرای طرح بوده و تمام دستگاه‌های اجرایی ذیربط، بخصوص دستگاه‌های تعیین‌شده در تصویب‌نامه شماره ۱۱۶۲۲۵/ت۳۵۸۱۸هـ مورخ ۸۵/۹/۱۸ موظف به همکاری برای ایجاد و گسترش این نظام خواهند بود.

ماده (۵) وزارت بازرگانی موظف است نسبت به تهیه بسته‌های آموزشی و اطلاع‌رسانی اقدام و ظرف شش‌ماه از ابلاغ این آیین‌نامه با همکاری دستگاه‌های ذیربط، اطلاع‌رسانی مناسب، آگاه‌سازی و آموزش عمومی را از طریق رسانه‌های جمعی و سایر ابزارهای مربوط انجام دهد تا بستر مطلوب برای اجرای نظام فراهم شود.

ماده (۶) کلیه مشمولین موضوع ماده (۳) این آئین‌نامه موظفند با مراجعه به واحدهای تأیید شده توسط وزارت بازرگانی که در درگاه اطلاع‌رسانی معرفی می‌شوند، نسبت به طبقه‌بندی و دریافت شناسه ملی برای کالاها ظرف ۱۲ ماه و برای خدمات ظرف ۱۸ ماه پس از مهلت آگاه‌سازی ماده (۵) اقدام نمایند. وزارت بازرگانی موظف است با اتخاذ تمهیدات لازم از جمله سازوکارهای تشویقی و حمایتی، زمینه لازم را برای عضویت اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی به وجود آورد.

ماده (۷) دستگاه‌های دولتی مربوط موظف به انجام اقدامات زیر می‌باشند:

الف) به منظور اجرای نظام، کلیه دستگاه‌های دولتی موظفند از ابتدای سال ۱۳۸۸ خریدهای بزرگ و متوسط خود را با قید شناسه ملی انجام دهند.

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]

ب) به منظور اجرای نظام، وزارت بازرگانی موظف است ۲۴ ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه به هنگام ثبت سفارش، اعطاء تسهیلات و مشوق‌های صادراتی، صدور تأییدیه و تمدید کارت بازرگانی، ارائه خدمات خود را منوط به ارائه شناسه ملی مربوطه و تأیید شده در درگاه اطلاع‌رسانی از سوی واحد متقاضی نماید.

همچنین، دستگاه‌های مذکور در بند (۲) تصویب‌نامه ۳۵۸۱۸۵/۱۱۶۲۲۵هـ مورخ ۸۵/۹/۱۸ و سایر دستگاه‌های اجرایی مکلفند که از سال ۱۳۸۷، در آذرماه هر سال، لیست خدماتی که در حوزه عملیات هر دستگاه به توسعه نظام کمک می‌کند به وزارت بازرگانی اعلام نموده و از ابتدای سال بعد ارائه خدمات مذکور را منوط به ارائه شناسه ملی تأییدشده نمایند.

ماده (۸) وزارت بازرگانی موظف است با همکاری گمرک جمهوری اسلامی ایران، مرکز آمار ایران، وزارت صنایع و معادن و سایر دستگاه‌های ذیربط حسب مورد نسبت به تهیه جداول تطبیقی و ایجاد تناظر بین شناسه ملی کالا با سایر سیستم‌های کدینگ موجود نظیرHS, CPC, ISIC, SITC و ... اقدام نماید.

ماده (۹) کلیه دستگاه‌های اجرایی ذیربط در صورت نیاز به اعتبارات خاص برای اجرایی نمودن نظام، اعتبارات مورد نیاز را سالیانه در پیشنهاد بودجه سنواتی خود به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی پیش‌بینی نمایند.

ماده (۱۰) اصلاحات مورد نیاز در این آیین‌نامه با ارائه پیشنهاد از سوی دستگاه‌های اجرایی مربوطه و جمع‌بندی آنها توسط وزارت بازرگانی و تصویب در کارگروه تدوین‌کننده همین آیین‌نامه اعمال خواهد گردید. این تصویب‌نامه در تاریخ ۱۳۸۶/۲/۹ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

[Downloaded from ejip.ir on 2026-11-08]